

22.4.2009

Dnro 1336/2/09

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

ESITYS ALKOHOLILAIN TÄSMENTÄMISEKSI

TAUSTATIETOJA

Erästä anniskelupaikan vastaavan hoitajan sijaisen hyväksymistä koskeneen kanteluasian (dnro 1901/4/07) tutkimisen yhteydessä (jäljennös päätöksestä ohessa) ilmeni, että alkoholin väärinkäyttöön liittyvät taikka aikaisempia rikkomuksia koskevat ilmoitukset otetaan lääninhallituksissa vaihtelevasti huomioon viideltä vuodelta arvioitaessa henkilön sopivuutta vastaavan hoitajan ja hänen sijaisensa tehtävään, vaikka tämä niin sanottu *viiden vuoden sääntö* koskee alkoholilaissa vain anniskeluluvan hakijaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus on katsonut, että henkilön sopivuutta vastaavan hoitajan tehtävään tulisi arvioida viimeisen viiden vuoden tapahtumien perusteella, vaikkei laissa tästä olekaan säädetty, kun taas sosiaali- ja terveysministeriön mukaan anniskeluluvan hakijalle ja anniskelupaikan vastaavalle hoitajalle ei voida asettaa luotettavuuden ja sopivuuden suhteen yhteneviä vaatimuksia.

ARVIOINTI

Alkoholilain 21 b §:ssä, jossa säädetään anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja hänen sijaisensa kelpoisuudesta, ei ole otettu kantaa siihen, miten pitkältä ajalta henkilön aiemmalla käyttäytymisellä voi tai saa olla vaikutusta arvioitaessa hänen sopivuuttaan tehtävään. Anniskeluluvan hakijaa koskevaa viiden vuoden sääntöä on kuitenkin ilman lain nimenomaista tukea sovellettu enemmistössä lääninhallituksia myös anniskelupaikan vastaavaan hoitajaan ja hänen sijaiseensa, mikä ei mielestäni välttämättä parhaalla mahdollisella tavalla vastaa voimassa olevan lain sisältöä, koska viiden vuoden säännön automaattinen soveltaminen voi johtaa sopivuuden kaavamaiseen ja ehkä tarpeettoman tiukkaankin arviointiin.

Laillisuusvalvonnan näkökulmasta ongelmallisinta asiassa on se, että saman hallinnonalan eri lainsoveltajien tulkinnat samasta asiasta näyttävät poikkeavan toisistaan. Oikeusasiamiehen tulee tehtävänsä hoitaessaan valvoa perusoikeuksien toteutumista. Tähän nähden en kanteleluun antamassani päätöksessä pitänyt edellä kuvattua asiointilaa anniskelupaikan vastaavaksi hoitajaksi tai hänen sijaisekseen hakeutumassa olevien henkilöiden näkökulmasta tyydyttävänä, kun asiaa arvioidaan perustuslain 6 §:ssä perusoikeutena turvatus yhdenvertaisuuden sekä perustuslain 21 §:ssä perusoikeutena turvatus oikeusturvan ja samasta pykälästä juontuvaan ja hallintolain 2 luvussa konkretisoituun hyvään hallintoon kuuluvan hallintotoiminnan ennakoitavuuden näkökulmasta.

ESITYS

Edellä todetun johdosta esitän eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n nojalla ministeriön harkittavaksi, tulisiko alkoholilakia täsmentää anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja hänen sijaisensa sopivuuden arviointia koskevien ajallisten kriteerien osalta henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun ja hallintotoiminnan ennakoitavuuden turvaamiseksi alkoholilain mukai-

sessä päätöksenteossa. Ministeriön harkittavaksi jää, tulisiko anniskeluluvan haltijoiden ja anniskelupaikan vastaavien hoitajien aiempaa toimintaa esimerkiksi arvioida samoista ajallisista lähtökohdista tai voisiko tarkasteluajanjakso viimeksi mainittujen osalta olla lyhyempi taikka tulisiko arviointi jättää aidosti tapauskohtaisen harkinnan varaan.

Pyydän ministeriötä ilmoittamaan kuluvan vuoden loppuun mennessä, mihin toimenpiteisiin esitykseni on mahdollisesti antanut aiheutta.